

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет культури і мистецтв**

Кафедра образотворчого мистецтва і дизайну

**РІШЕННЯ ТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ У ДЕКОРАТИВНОМУ ПАННО
ЗАСОБАМИ ТЕКСТИЛЬНОГО КОЛАЖУ**

**Кваліфікаційна робота (проект)
Пояснювальна записка
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»**

Виконав: студент 16-421 групи
Спеціальності 023 Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація
Спеціалізація: художня культура,
декоративне мистецтво
Освітньо-професійної (наукової) програми
Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація
Герасимчук Руслана Русланівна

Керівник доцентка Гоноболіна О.Ч.
Рецензент кандидат педагогічних наук,
професор Левченко М.Г.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Декоративне панно як вид мистецтва	5
1.1 Види декоративного панно.....	5
1.2 Стилiзацiя як засiб образної виразності твору.....	9
РОЗДІЛ 2. Втілення творчого задуму у текстильному колажу	13
2.1 Особливості створення панно засобами текстильного колажу.....	13
2.2 Послідовність виконання декоративного панно.....	17
ВИСНОВКИ	20
СПИСКИ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	21

ВСТУП

Актуальність дослідження. Декоративно - прикладне мистецтво в наші дні залишається різноманітним видом образотворчого мистецтва, в якому використовуються не тільки всі відомі художньо-виразні засоби, а й постійно створюються і удосконалюються нові специфічні прийоми, методи і форми художньої творчості. Загальна потреба декоративно-прикладного мистецтва пов'язана перш за все з тим, що воно спонукає до створення нових художніх виробів. Одним із прикладів декоративно-прикладного мистецтва є текстильний колаж.

Мистецтво колажу було освоєно багатьма народами світу, які відносяться до різних культур, саме колаж як техніка, прийом та вид творчості перетворив багато утилітарних предметів в справжні твори мистецтва, а ремісника-майстра в художника декоративно-прикладного мистецтва та дозволив коротко висловити художньо - символічний зміст колажу.

Колаж із текстильних матеріалів – один із видів професійної художньої діяльності в області декоративно-прикладного мистецтва, кінцевий продукт якої – художній твір, створений з клаптів різного розміру та фактури, зшитих чи склеєних між собою та доповнений вишивкою або ж різноманітною текстильною фурнітурою. Інтерес, проявлений до панно сьогодні художниками декоративщиками вимагає аналізу цього досвіду, пильного вивчення цього явища і введення його різноманітних проявів в систему виразних засобів декоративного мистецтва. Декоративна композиція вивчалася дослідником С. Г Кузнєцовою, декоративне панно досліджені Е. А. Догоніною, сучасні текстильні панно вивчені С. К. Хабібуліною.

В наш час митці все більше звертаються до цієї незвичайної техніки адже такі речі здатні виразити свою індивідуальність, тому що є унікальними елементами декору. З огляду на вищезазначене, темою дипломної роботи

обрано: **«Рішення творчих завдань у декоративному панно засобами текстильного колажу».**

Мета: втілення творчих завдань для створення декоративного панно та особливості застосування техніки колаж

Виходячи з мети даного дослідження були поставлені такі **завдання:**

1. вивчити види декоративного панно;
2. ознайомитися зі стилізацією як засобом художньої виразності твору;
3. проаналізувати особливості створення панно в техніці текстильного колажу;
4. дослідити послідовність декоративного панно.

Об'єкт дослідження: формування творчих завдань у декоративному панно

Предмет дослідження: процес створення панно в техніці колаж

Методи дослідження: аналізу – для поглибленого розгляду засобів виразності техніки текстильного колажу та застосування їх для рішення низки творчих завдань в панно, історичний – аналізу історії ставлення і розвитку декоративного панно, а саме текстильного колажу, метод синтезу – поєднання художнього образу і технічних засобів в створенні колажу, технічний метод – застосування техніки колаж для створення декоративного панно.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження були розглянуті на XI Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих учених і студентів «Актуальні проблеми мистецької освіти в системі вищої школи», що проходила на кафедрі культурології Херсонського державного університету.

Структура роботи. Пояснювальна записка до кваліфікаційного проєкту складається зі вступу, двох розділів, чотирьох підрозділів, висновків, списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ДЕКОРАТИВНЕ ПАННО ЯК ВИД МИСТЕЦТВА

1.1 Види декоративного панно

Панно - це сучасний і дуже стильний спосіб прикрасити будь-який інтер'єр, від житлової квартири до солідного офісу. Ми бачимо подібні твори декоративного мистецтва дуже часто, але рідко замислюємося про те, що ж це таке - панно. У наш час в оформленні просторового середовища особливу популярність набуває декоративне панно. Майстри, які вивчають декоративно-прикладне мистецтво, стверджують, що так художні роботи як окремий вид декоративного мистецтва з'явилися відносно недавно. Всього лише на початку ХХ століття [9, с. 63].

Декоративне панно - це рельєфний або площинний декоративний елемент, або ж панель, відокремлений від площини стіни обрамленням, може бути виконаний в різних техніках і матеріалах. Воно стає важливим елементом в оздобленні інтер'єру та декорі фасадів будівель, воно виражає основну ідею стилю - створення цілісних ансамблів з єдиною образно-художньою мовою. Декоративна композиція панно залишається унікальним витвором мистецтва, що володіє неповторною мовою стилізації орнаментальних і антропоморфних форм, створених в результаті еволюції смаків та технологій [1, с.12-13].

Традиції, в яких виконувалися панно, розвивалися постійно, і з часом мистецтво виконання панно набуло більш значуще місце в декорі будівель, інтер'єрів і предметів побуту. Нині для створення декоративного панно використовуються всілякі техніки, які використовувалися коли-небудь як в декоративно-прикладному мистецтві, так і в інших галузях проявів творчих здібностей людини. Завдяки такій великій кількості технік виконання, в

декоративно-прикладному мистецтві існує велика кількість видів декоративних панно.

Чим в такому випадку панно відрізняється від звичайної картини, адже і те і те служить для прикраси інтер'єру? Перш за все, способом свого виготовлення. Якщо картиною вважається, перш за все, твір живописного мистецтва, то панно може бути скульптурним, мозаїчним, тканинним, дерев'яним і навіть пластиковим. Давайте розглянемо види панно більш докладно. Особливою популярністю в наш час користується панно з мозаїки. Мозаїчне панно - найдавніший вид образотворчого мистецтва. У древньому світі Греції і Риму мозаїки створювалися з різних підручних матеріалів: глини, морських черепашок, гальки, напівкоштовних і дорогоцінних каменів. Укладання мозаїки в басейнах, ванних кімнатах і є розповсюдженим застосуванням мозаїчної техніки. Сучасні технології виробництва дозволяють мозаїці стати одним із доступних та зручних матеріалів для створення художніх робіт. Не менш популярним видом панно є панно в техніці батик. Декоративне панно виконане в цій техніці є унікальним декором для прикрашання житлового середовища людини [4, с.42].

Батик - це мистецтво розпису по тканині. В основному для цієї техніки використовуються шовкові тканини. Будь-яке панно, виконане в техніці батик, представляє собою цікавий твір мистецтва. Дана техніка, напевно, має найсучасніший вид. Панно в такій техніці виглядають дуже оригінально. Навіть сама незвичайна картина, написана маслом, не здатна привернути увагу так, як розпис на шовковій тканині [6, с.34].

Панно та картини з каменю - це дійсно «неповторний живопис». Панно з каменю - самий екологічний вид декоративного панно. Дуже хороша техніка і в експлуатації (у разі запилення панно досить протерти вологою ганчіркою). Панно можуть розміщуватися не тільки на стінах житлового приміщення, але і на підлозі, цим самим ця техніка панно і є унікальною. Панно з каменю створюються майстрами в особливих техніках, які

потребують певних знань і умінь. Існують насипні панно, які виконуються шляхом подрібнення природного матеріалу. Панно, виконані з крихти, можуть служити одним із елементів для зонування приміщення. Також такі панно можуть бути з додаванням дорогоцінних каменів, що робить інтер'єр багатшим та яскравішим.

Панно з дерева найчастіше виконується з квадратних елементів невеликого розміру, склеєних між собою за допомогою клею. Панно можуть бути виконані з елементами різьби по дереву або ж роботи з берестом. До такої художньої роботи можна додавати декоративні або ж природні камені, які нададуть панно особливий вигляд. Найчастіше для таких панно використовують такі дерева як - дуб, береза, бук або сосна. Декоративні панно, виконані в такій техніці, будуть доречно виглядати в інтер'єрі стилю кантрі або ж навіть в банних приміщеннях [8, с.33].

Панно з гіпсу - це масивні роботи, що виступають над поверхнею стіни, найчастіше в таких творах зображаються пейзажі, або ж побут людини. Для створення такого панно використовується фактурна штукатурка. Панно цього виду часто використовується для екстер'єру та фасаду будівель. Роботи з паперу - в першу чергу це різноманітні шпалери з малюнком, або ж навіть цілі 3D-картини [3]. Також до цього виду панно можна віднести різноманітні аплікації з паперу та картону. Панно зі скла дуже популярні в наш час. Насамперед це вітражні композиції, які прикрашають двері чи встановлюються в стінних поглибленнях, навіть скляний стіл можна прикрасити вітражем цим самим зробити незвичайний елемент інтер'єру в себе вдома. Але слід пам'ятати, що для цього використовуються спеціальні вітражні фарби.

Текстильне панно. Такі цікаві панно все частіше можна зустріти на різних виставках або на просторах інтернету. З кожним днем цей вид панно стає популярним серед майстринь, так як він є найдоступнішим. Із залишків тканини можна зробити незвичайне панно в клаптиковій техніці [6, с.43].

Виконане в різних техніках і матеріалах, декоративне панно може стати цікавим художнім елементом в декорі інтер'єру та надасть дизайну приміщення завершений вигляд. До недавнього часу настінні панно для декору інтер'єру і фасадів будівель могли собі дозволити тільки забезпечені люди, оскільки для створення декоративних композицій застосовувалася плитка або гіпсова ліпнина. На даний момент панно більш доступні і є невід'ємною частиною художнього оформлення громадських і житлових приміщень. По всьому світу прийнято прикрашати інтер'єр свого будинку. Саме декоративне панно ручної роботи можна найчастіше зустріти в ролі декору стін офісів, шкіл, громадських закладів та житлових приміщень. Сьогодні професійні дизайнери все частіше звертають свою увагу на роботи створені своїми руками. Адже такий декоративний елемент поєднує в собі професіоналізм художника і індивідуальність натуральних матеріалів [5, с.26].

Отже в наш час велике різноманіття видів декоративного панно. Поява нових матеріалів, відродження старовинних технологій і їх модифікація збільшила художні характеристики роботи. Таким чином декоративні панно стали більш різноманітні за формою і прийомами композиційного рішення. Процесна діяльність художника розширилась за рахунок оволодіння широким спектром художніх засобів і технічних можливостей роботи з різноманітними матеріалами, що призвело до появи великої кількості унікальних технік при створенні авторського панно і створює потенціал для подальших експериментів в даному виді прикладного мистецтва.

1.2 Стилiзацiя як засiб образної виразності твору

Декоративна композицiя - це композицiя, що має високий рiвень виразності, сформована на основi модифiкованих, стилiзованих або ж абстрактних елементiв. Такi елементи, визначають її декоративний вигляд, посилюють її чуттєве сприйняття. Основною метою декоративної композицiї є формування максимально виразного образу з частковою або ж повною відмовою від справжнього зображення. У декоративній композицiї подiбне реалiстичне зображення може бути зайвим або навіть може заважати [13, с.12].

Для декоративної композицiї характерно використання художньо-образної мови в зображенні. Вона являє собою з'єднання фантазійного, умовного зображення та використання колірної символiки. При цьому форма зображується умовно-узагальненою, передаючи характерні ознаки предмета. Найголовніше при формуванні декоративної композицiї отримати самостійне образне рiшення. Цього можна досягти за допомогою спеціальних прийомiв.

При створенні декоративної композицiї важливо те на скільки точно художник може зрозуміти і відчутти навколишню дійсність та в образне рiшення додати свої думки та почуття. Основним завданням в процесі роботи над декоративною композицiєю є створення нового художнього образу, якому буде притаманна особлива виразність та декоративність [16, с.87].

Основні прийоми формування декоративної композицiї - це стилiзацiя і художня трансформацiя. Стилiзацiя умовно ділитися на два види: наслідуюча стилiзацiя та творча стилiзацiя. Стилiзацiя, як прийом формування декоративної композицiї, відома з найдавніших часiв. Можна відзначити стилiзовані з високою художністю і смаком об'єкти флори, фауни та фігури людей асирійсько-вавилонські, перські, давньоєгипетські і давньогрецькі орнаменти та зображення. Творча стилiзацiя в формуванні декоративної композицiї носить iндивiдуальний характер. Такий прийом має на увазі

авторське бачення і художню переробку явищ і об'єктів навколишньої дійсності. В результаті з'являється абсолютно нове стилізоване зображення елементів та об'єктів.

Окремо можна виділити прийом наслідувальної стилізації. Даний прийом передбачає наявність зразка для наслідування. В своїй основі він передбачає наслідування стилю будь-якої епохи, відомій художній течії, прийомам творчості будь-якого народу, або ж манері відомих майстрів. Разом з цим наслідуюча стилізація не повинна являти собою форму прямого копіювання. Імітуючи той чи інший зразок. Це може бути створено за рахунок, наприклад, обраного сюжету, нового колірною рішення або загального композиційного рішення. Творча стилізація є найбільш ефективним прийомом при створенні декоративної композиції. Найчастіше термін творча стилізація замінюють терміном інтерпретація [17, с.31] Інтерпретація - це нове зображення, що докорінно відрізняється від оригіналу, тобто абсолютно новий авторський об'єкта. Мета творчої стилізації в формуванні декоративної композиції - це створення нового художнього образу, що відображає характерні риси та авторське бачення об'єктів навколишнього світу [19] Слід виділити ознаки, які характерні для прийому стилізації. Основними засобами даного прийому є:

- Узагальнення форми, символічність зображення;
- Визначення характерного силуету або контуру;
- Геометризація елемента і навколишнього простору.

Виявлені ознаки являють собою з одного боку, етапи процесу стилізації, з іншого боку її основні напрямки. При цьому дані напрямки визначають характер стилізованого зображення, а етапи відображають варіанти для трансформації образу. Узагальнення і символічність зображення мають на увазі усвідомлена відмова від реалістичності зображення. При цьому необхідно виявити образну сутність зображуваних предметів, об'єктів, явищ, так, щоб у потенційного глядача виник яскравий емоційний образ.

Для визначення силуету і контуру необхідно виявити та визначити найбільш характерне, відносно положення об'єкта до глядача. Для одних предметів - це фронтальне зображення, для інших - це може бути вид збоку. При цьому з кількох характерних ознак стилізує мий об'єкт слід вибрати один та зробити його домінуючим, тобто головним в композиції, нейтралізувавши інші характерні риси. Результатом творчої стилізації є зображення об'єкта з узагальненими ознаками, що додають зображенню символічності [16, с.71].

Стилізація як процес роботи є декоративним узагальненням зображуваних об'єктів (фігур, предметів) за допомогою ряду умовних прийомів зміни форми, об'ємних і колірних відносин. У декоративному мистецтві стилізація – це метод ритмічної організації цілого, завдяки якому зображення набуває ознак підвищеної декоративності і сприймається своєрідним мотивом візерунка [18]. Аби краще і більш чуттєво відобразити сутність стилізуємого об'єкта, в нього виділяється і забирається все непотрібне, зайве і другорядне. В основі всіх видів і методів стилізації лежить єдиний образотворчий принцип - художня трансформація реальних природних об'єктів за допомогою різних засобів і прийомів. Художня трансформація природних об'єктів має головну мету - перетворення реальних природних форм в стилізовані або абстрактні, наділені виразністю та емоційністю. Залежно від обраного матеріала, стилізація може йти по шляху силуетного спрощення і доведення до предметних символів, а може, навпаки, створюватися за рахунок ускладнення форми і активного наповнення зображення декоративними елементами. Можна побудувати зображення на плавній пластиці силуету предмета і на введенні такого ж типу декору, використовуючи ніжні пастельні колірні поєднання та м'який контур. А можна взяти за основний композиційний принцип геометричні форми з динамікою ліній і конкретними кольоровими поєднаннями, наповнюючи їх спрощеним геометричним декором [20].

В процесі стилізації об'єктів для художнього панно з різного матеріалу, виявлення його умовних декоративних якостей здійснюється за наступними напрямками

через пластику взаємодії обсягів;

через виявлення формотворчих декоративних якостей матеріалу [14, с. 23].

Декоративній стилізації властиві умовні колірні відносини, локальне і контрастне використання кольору, мозаїчність. Колір кожного окремого об'єкта декоративної композиції і її загальний колорит необхідно підбирати так, щоб вигідно підкреслити і посилити стилізаційний ефект. Якість і ефектність художнього використання кольору в декоративній композиції оцінюються за допомогою поняття «експресія кольору». [17, с. 68].

Отже, можна сказати, що декоративній стилізації притаманна максимальна відмова від несуттєвих деталей зображуваного об'єкта декоративної композиції і одночасна їх заміна декоративними елементами дозволяє створювати неповторні художні роботи, які будуть вирізнятися своєю унікальністю та естетичним смаком. Таким чином стилізація об'єктів художньої композиції, як ми вже відмічали, нерозривно пов'язана з матеріалом, з якого виготовлена робота. Досягнення високого художнього рівня стилізації багато в чому залежить від спроможності уміло використовувати самі якості матеріалу та технологічні прийоми його обробки, завдяки цьому з'являться основні риси стилізації - простота форм, їх узагальненість, символічність, ексцентричність, геометричність, барвистість та чуттєвість.

РОЗДІЛ 2

ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ У ТЕКСТИЛЬНОМУ КОЛАЖУ

2.1 Особливості створення панно засобами текстильного колажу

Дослідження мистецтва декоративного текстильного панно як одного з найдавніших видів художньої діяльності, відіграє велике значення в вивченні культурної спадщини різних періодів та має науковий і практичний інтерес для мистецтвознавства. Текстильні композиції тісно пов'язані з історією, культурою та побутом народу.

У мистецтво колаж був введений як формальний експеримент кубістами, футуристами та дадаїстами.. Наклеювалися на полотно шматки тканини, тріски і т. д. Вважається, що першими в мистецтві техніку колажу застосували Жорж Брак і Пабло Пікассо в 1910-1912 роках. Першим художником, що працював виключно в техніці колажу був Курт Швиттерс [19, с. 25]. Колаж - порівняно молодий напрямок в мистецтві. Це дітище минулого бурхливого століття, коли художники шукали нові засоби для вираження своїх думок, почуттів і настроїв. Техніка колажу дає широкий простір для творчості, оскільки для створення творів можна використовувати найрізноманітніші матеріали - рослини, фарби, тканини, металеві деталі тощо [21, с. 41].

В наш час художні твори текстильного мистецтва стали масово переноситися з громадських інтер'єрів в житловий простір. У нових умовах авторський текстиль отримав інше звучання. На просторі текстильного дизайну ведуться пошуки нових нетрадиційних технік і матеріалів. Експонати виставок плавно переміщаються в житловий простір. З'являються нові можливості роботи з формою, функцією та матеріалом. Щоб визначити, що є областю творчого експерименту, необхідно виявити традиційні форми,

технології та прийоми роботи з текстильною поверхнею. Традиційними техніками для текстильних панно вважаються гобелен, ручний розпис тканини, макраме. Широка гамма різноманітних синтетичних матеріалів, шнурів, шкіри, металевих ниток, поряд з традиційними матеріалами, як льон і шовк, а також багата палітра фактур і застосування рельєфу дозволяють говорити про широку експериментальну базу текстильного колажу [11].

Текстильне панно як елемент художнього рішення житлового інтер'єру і його композиційний акцент з'явився в кінці минулого століття. Статус творів прикладного мистецтва змінився. З'явилося безліч виставок, які стали майданчиком для творчих експериментів. Найпростіший і традиційний спосіб взаємодії текстильного панно з простором житла - застосування панно в якості декоративного настінного елемента - «картини».

Однак це не заважає йому виступати в ролі основного декоративного компонента інтер'єру. Здебільшого, панно оформляється в рами. Текстильні панно відрізняє різноманіття композиційних прийомів. Поява інтер'єрів з вільними просторовими рішеннями дозволило знайти застосування більш масштабним панно, які можуть виступати не тільки в ролі декоративного панно на стіні, але і в ролі перегородок [12, с.23]. Поява сучасних матеріалів дозволяє авторам відходити від традиційних технологій, дозволили широко використовувати штучні і синтетичні тканини, з самими різними фактурами - найбільшого поширення набули крепові, капронові, жаті тканини і так званій «мокрій» шовк. Тканини різної величини дозволяють створювати текстильні панно будь-яких розмірів. [10].

Ще слід сказати про допрацювання панно, застосовуючи синтетичні барвники, художники декоративно-прикладного мистецтва широко застосовують цей цікавий прийом, працюючи, як в традиційних техніках розпису, так і в комбінованих, що надає роботі ще більш незвичайний вигляд. Для створення текстильних панно в техніці розпису використовують натуральні матеріали, як традиційні крепдешин і туалъ, так і тканини з

яскраво вираженою фактурою - це «дикий» шовк, льон, бавовна, жакардовий шовк. Розвиток отримала техніка вільного розпису, чому сприяли великі можливості роботи з акриловими фарбами для тканини і різними додатковими матеріалами [15, с.46]. Поява об'ємних резервів, фарб з ефектами перламутру та металіки, глянцевиx і матових фарб впливає на пошук нових прийомів роботи з поверхнею тканини. Нові матеріали розширили можливість використання структурованих або орнаментальних тканин в техніці текстильного колажу. Останнім часом в сфері текстильних виробів знаходить своє застосування техніка «бурраж» - це старовинна французька техніка [16]. Сучасні художники які працюють з текстилем рідко використовують цю техніку для виготовлення масштабних інтер'єрних виробів, але застосовують в невеликих панно або в якості елемента текстильного колажу. Нові матеріали дозволяють вносити певні технологічні зміни в цю техніку - тонкий шнур, який традиційно застосовується для заповнення елементів текстильного рельєфу, замінюється різними «об'ємними» синтетичними матеріалами, доповнюється прийомами ручної та машинної вишивки. Прикладом використання інноваційної видозміненої техніки «бурраж» може служити панно, виконане на тканині з розписом текстильними акриловими фарбами, де в якості об'ємного наповнювача використовувався синтепон. Цікаво виглядає техніка текстильного колажу, виконаного з суконних тканин. Модифікація такого типу текстильної аплікації представляє включення на поверхню сукна-основи елементів ручного валяння вовни, вишивки чи ручного ткацтва.

Колаж може бути багатошаровим - з використанням різного виду тканин, однак, для збереження візуалізації образотворчого ряду панно найчастіше використовуються тонкі і прозорі тканини - органза, капрон, сітка, мереживо, фуляр, кристаллон [7, с.5]. В якості додаткових елементів можна використовувати намистини, бісер, гудзики та навіть клейові стрази. В текстильних панно, виконаних у техніці колаж використовуються

багатошарові накладні елементи з різних матеріалів, вишивка, декорування об'ємними шнурами. Розробка інноваційних способів роботи з використанням нетрадиційних матеріалів не є єдиним методом створення авторського текстильного панно [20]. Активне застосування старовинних технік декорування тканини знаходить застосування в авторському текстилі самих різних видів і форм. Панно якщо і не виконано повністю в одній з відроджених текстильних технік, то трансформує її з урахуванням тимчасових технологій і матеріалів. Увагу привертає техніка текстильного колажу, виконаного з суконних і драпових тканин. Модифікація такого типа текстильної аплікації представляє включення в поверхню сукна-основи елементів ручного валяння вовни, вишивки і ручного ткацтва. Основа, на якій створюється колаж, може бути з будь-якого матеріалу: клаптя тканини, закріплене на дерев'яній планці, шматок керамічної плитки або картону, скло або пінопласт [13].

Отже мистецтво текстильної аплікації не випадково набуло особливої популярності в художньому світі. Це відносно нова техніка, за допомогою якої можна втілити всі свої творчі задуми. Сучасні текстильні панно представляють інтерес не тільки як елемент інтер'єрного текстилю, а щеї мають прикладне значення. Панно із тканин стали більш різноманітної форми. Використовується незвичайне поєднання з іншими техніками декоративно-прикладного мистецтва.

2.2 Послідовність виконання декоративного панно

Авторське текстильне панно - ексклюзивний та оригінальний предмет інтер'єру. Незвичайні настінні панно набирають популярність в останні роки. Таке панно може прикрасити будь-який сучасний інтер'єр. Техніка колажу для виконання творчої роботи була обрана нами не випадково, колаж надає нові можливості експериментування з самою тканиною її фактурою, з попередньо вирізаними формами об'єктів, навіть реальні предмети можуть включатися в композицію [21]

У колажі, на відміну від багатьох інших технік образотворчого мистецтва, величезне значення має не тільки колірна гамма, але і фактура матеріалів. Саме вона надає колажу особливої виразності. Текстильний колаж представляє собою самобутній напрямок декоративно-прикладного мистецтва з технологією створення композицій шляхом наклеювання деталей на основу, в якому об'єднуються історичні народні традиції створення орнаментальних композицій і новаторські тенденції створення сюжетних і жанрових композицій на площині і на об'ємних формах; вид художньо-творчої діяльності, що дозволяє нам при відносно нескладній техніці і доступності вихідного матеріалу створити яскраву, нестандартну композицію.

Були проаналізовані статті, які висвітлюють сучасні тенденції розвитку текстильного панно і вивчені роботи популярних авторів. З цих статей випливає, що в даний час в моді різноманітність технологій і їх змішання. Отже об'єктом зображення нами було обрано декоративне панно в техніці текстильного колажу.

Темою нашої творчої роботи є образ дівчини-весни, ми не випадково обрали таку тему, адже в цьому році виповнюється 150 років від дня народження Лесі Українки – української поетеси, драматурга, громадської діячки. Це неймовірно сильна духом жінка, яка зробила величезний внесок у розвиток літератури. Всі її твори містять безліч філософських думок. Одним

із найяскравіших автобіографічних творів письменниці є вірш «Давня весна». В ньому авторка під впливом пробудження малює весну за допомогою красивих рядків : «Була весна весела, щедра, мила,

Промінням грала, сипала квітки,
Вона летіла хутко, мов стокрила,
За нею вслід співучії пташки...[13]»

Надихнувшись глибоким змістом віршу, почався пошук композиції, яка б найкраще розкривала тему майбутнього твору.

Так утворилася ідейно-тематична основа майбутнього панно. Потім зміст теми знайшов свої більш конкретні рамки в сюжеті. Розвиток сюжету засобами образотворчого мистецтва вимагає знання композиційних основ, інакше матеріал спостережень залишиться нереалізованим в художній формі.

Адже створення художнього твору в будь-якій області мистецтва неможливо без композиційної побудови, без доведення до цілісності і гармонії всіх його частин та компонентів. Композиція – є одним з найважливіших етапів побудови твору. Під композицією ми розуміємо побудову цілісного образу, де розташування і взаємозв'язок частин обумовлюються змістом, а в творі присутня гармонія.

Наступний етап - розробка ескізного проекту і вибір формату: виконувалися різні пошукові композиційні ескізи також тонові та кольорові ескізи для обрання найкращого варіанту, що буде передавати весь творчий задум. Після цього виконувався картон - лінійного малюнку твору, в «натуральну величину» роботи, відповідно до обраного ескізу, це дозволяє ще раз уточнити композиційну побудову колажу, уточнити конфігурацію елементів та визначитися з розмірами. Отже, декоративне панно складається з центральної роботи та двох крайніх робіт.

Робота велася поетапно. Спочатку ми перенесли вже знайдену на ескізі композицію на великий формат простим м'яким олівцем.

Потім виконали так звані «викрійки» - вирізані з паперу деталі елементів композиції колажу. Це спростить роботу з вибраним матеріалом, дозволить виконати задумане відносно ескізу.

Другим етапом був підбір текстильних матеріалів для виконання колажу. Необхідно враховувати не тільки визначену в ескізі колористичну і тональну гаму, а й художньо - пластичний зміст твору. Тканини можуть бути гладкими, прозорими, щільними із фактурою (вовняні, синтетичні, мережива). У роботі ми використовуємо як натуральні так і синтетичні тканини, пофарбовані фабричним способом, типу бавовни, шовку, оксамиту. Далі з підготовлених тканин вирізаються шматочки по певним зразкам (викрійками), і вони викладаються на основу по малюнку і закріплюються за допомогою клейового матеріалу (флізелін, павутинка).

Останій етап роботи полягав в доведенні роботи до завершення, в додаванні необхідних елементів. Деталізація проводиться за рахунок більш точного нюансування кольору в деталях, уточнення самих деталей, введення акцентів та «збірка» всього в єдине ціле.

Отже у процесі роботи над твором декоративно-прикладного мистецтва важливо дотримуватись поетапного виконання та структурованості. Методичне опрацювання кожного з етапів роботи, дозволяє зробити твір технічно та візуально якісним.

ВИСНОВКИ

Дослідивши питання за темою кваліфікаційної роботи можна зробити висновок, що традиції в яких виконуються декоративні панно постійно розвиваються, доповнюються, видозмінюються і з часом мистецтво виконання набуло більш значуще місце в оформленні просторового середовища.

Для створення окремих художніх творів або інтер'єрного декору, використовуються різноманітні види декоративно-прикладного мистецтва, яких на сьогодні день налічується доволі багато. Завдяки такому різноманіттю можна повністю розкрити свої творчі задуми та втілити в життя самі сміливі художні ідеї. Виконане в різних техніках і матеріалах, декоративне панно може стати важливим елементом в декорі інтер'єрів і фасадів будівель.

Розглянувши основні принципи художньої стилізації можна зробити висновок, що декоративна композиція є особливим видом зображення, що показує як характерні риси реального, так і авторську позицію. Декоративна композиція завжди має перед собою певну мету - посилення виразності реального об'єкта, предмета, явища, емоційного насичення образу даного предмету, полегшення сприйняття глядачем авторського задуму, таким чином відбувається наступне, чим простіше і стилізованіше зображення, тим краще воно передає сутність об'єкту. Художник використовуючи в якості основи твору реальний об'єкт, фантазуючи, перевтілює його в образ за допомогою графічних засобів і прийомів стилізації та художньої трансформації.

Прийоми декоративної композиції: стилізація і художня трансформація, - є основою створення виразного образу з метою виявлення його нових естетичних якостей. На сучасному етапі декоративна композиція являє собою базовий елемент для настінних розписів, мозаїки, гобеленів, вітражів та інших виробів декоративно прикладного мистецтва.

Також, проаналізувавши основні принципи створення панно в техніці текстильного колажу можна сказати, що сьогодні дуже модно мати в інтер'єрі будинку речі ручної роботи. Доступність техніки клаптикової аплікації дозволяє творити справжні чудеса. З усіх видів рукоділля робота з шматочками тканини є найбільш економною, так як використовувати можна будь-які тканини.

Застосування цього виду діяльності дає простір для фантазії, нестандартного мислення, тобто розвиває творчі здібності. Наявність безлічі варіантів застосування аплікації дає можливість виготовити вироби від дуже простих до складних форм. В текстильних панно особливо простежується змішання технік. Художній текстиль за все своє існування накопичив безліч методів і технологій виконання, що дозволяє проводити незвичайні експерименти з пошуку нового звучання фактури, рельєфу, обсягу і форми. Цьому також сприяє різноманітність сучасних технік.

Для початку творчої роботи визначилися з темою та матеріалом роботи. Після ми зробили серію пробних ескізів в техніці колаж, розглянули різні варіанти колірного, тонового, композиційного рішення, а також кілька варіантів загального задуму для панно.

В результаті вибравши один, загальний для трьох робіт задум, ми обґрунтували його через композиційні закони та прийоми. Визначившись з форматом робіт, приступили до виконання. Перенесли ескіз на основу майбутнього панно та почали виконувати роботу.

Детальне опрацювання кожного етапу роботи, дозволяє художнику повністю продемонструвати творчі та технічні здібності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкович М.Є. Декоративно-прикладне мистецтво. - Львів: Світ, 2010. - 272с.
2. Білецький П. Скарби нетлінні: Українське мистецтво у світовому художньому процесі / П. О. Білецький. – К.: Мистецтво, 2005. – 190 с.
3. Буровкіна, Л.А. Основи декоративно-прикладного мистецтва: монографія / Л.А. Буровкіна - , 2016. - 204с.
4. Богайчук О. М. Види та жанри образотворчого мистецтва. Поняття стилю Гедвілло О.І., Носова І.О., Ковальова Г.В. Індивідуальний підхід до навчання з практикуму в майстернях // Трудова підготовка в закладах освіти. - 2008. - №2. - 44-47 с.
5. Гулей О. В. Декоративно-прикладне мистецтво: Навчальний посібник. – Суми: Видавництво СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2010, – 152 с.
6. Декоративно-ужиткове мистецтво: словник. Т. 1 / Запаско Я. П. (керівник авторського колективу). Львів: Афіша, 2000. - 316 с.
7. Догоніна Е.А. Декоративне панно в синтезі мистецтв [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.dissercat.com/content/dekorativnoe-panno-v-sinteze-iskusstv-ar-deko>.
8. Кара – Васильєва Т. В. Декоративне мистецтво України ХХ століття: У пошуках "Великого стилю" / Т. Кара-Васильєва, З. Чегусова. – Київ: Либідь, 2005. – 274 с.
9. Килимарство: Нариси з історії українського декоративно-прикладного мистецтва / П. Жолтовський, Ю. Лащук, О. Чарновський; за ред. Я.П. Запаско. Львів : Видавництво Львівського університету, 2008. 192 с.
10. Климova Л. В. Образотворче мистецтво. Плани-конспекти. .-Х.: Веста: Видавництво “Ранок”, 2006. – 144 с.
11. Крисько Н.А. Стильний колаж: Техніка. Прийоми. Вироби: Енциклопедія / Н.А.Крисько, Г.В.Нехорошева. - К.: АСТ-ПРЕСС КНИГА. - 128 с.

12. Кузнєцова С.Г. Декоративність, що об'єднує всі види образотворчого мистецтва, дизайну // Світ науки, культури, освіти. 2010. - 54 с.
13. Леся Українка. Зібрання творів у 2 т. – К. : Наукова думка, 2005.-121 с.
14. Педан, І.В. Колаж в арт-дизайні: становлення та художні особливості. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. 2015. – 49 с.
15. Печенюк, Т. Художній текстиль – реальність українського мистецького простору: [каталог] Друга Всеукраїнська збірка художнього текстилю. Київ: Центральний будинок художника Національної спілки художників України. 2007. – 54 с.
16. Сокольникова Н.М. Історія образотворчого мистецтва - К.: Видавничий центр «Академія», 2006. - 304 с.
17. Уваров В.Д. Принципи побудови текстильних виробів на основі образно-пластичних прийомів образотворчого мистецтва: дис. канд. мистецтвознавства. - К., 2003. - 277 с.
18. Хабибуллина, С.К. Аналіз сучасних тенденцій розвитку авторського текстильного панно / С.К. Хабибуллина // Вісник Хмельницького державного університету. Серія «Філологія. Мистецтвознавство». - 2009. – 169 с.
19. Ханко В. Декоративно-ужиткове мистецтво, графіка, малярство/ В. Ханко, О. Ханко. – Львів: Видавець О. Ханко, 2007. – 80с.
20. Цапенко О. О. "Сучасні техніки декоративно - прикладного мистецтва / Цапенко О. О. Успіх приходиться до того, хто робить те, що найбільше любить." [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.myshared.ru/slide/1084372/>
21. Чегусова З. В. Від давніх традицій до сучасних новацій. Київ: Центральний будинок художника Національної спілки художників України. 2007. – 47 с.